



MINISTERUL EDUCAȚIEI



LICEUL TEORETIC "BOLYAI FARKAS" ELMÉLE
TÎRGU MUREȘ MAROSVÁSÁRHELY



**Gróf Teleki Sámuel Földrajzverseny
Országos döntő
2023. május 6.**

Természetföldrajz

Megoldási útmutató

I. FELADAT - LEMEZTEKTONIKA ÉS VULKANIZMUS

1.

1. Észak – amerikai - lemez	5. Dél – amerikai - lemez
2. Csendes – óceáni - lemez	6. Afrikai - lemez
3. Indo – ausztráliai – lemez vagy elfogadható az ausztráliai – lemez is!	7. Eurázsiai - lemez
4. Nazca - lemez	8. Antarktiszi - lemez

8 pont

2. a) E

b) A

c) C

d) B

e) D

2,5 pont

3.

Ssz.	A vulkán neve	Kőzetlemezek
A)	Krakatoa vagy Krakatau	Indo – ausztrál és Eurázsiai
B)	Vezúv	Afrikai és Eurázsiai
C)	Mount Saint Helens	Csendes – óceáni és Észak - amerikai
D)	Hekla	Észak – amerikai és Eurázsiai
E)	Etna	Afrikai és Eurázsiai

10 pont

4. a) A. Eurázsiai vagy Iráni B. Arab vagy Arábiai C. Szomáli D. Afrikai vagy Núbiai

4 pont

b) 1. Kenya - hegység

2. Kilimándzsáró - hegység

2 pont

c) D és B távolodó vagy divergens

A és B közeledő vagy pusztuló vagy konvergens

2 pont

d) Kelet – afrikai - árokrendszer

1 pont

e) Gróf Teleki Sámuel vagy Teleki Sámuel

1 pont

f) vulkán: Teleki – vulkán

tavak: Rudolf – tó és Stefánia - tó

1,5 pont

32 pont

II. A FÖLDKÉREG ÁSVÁNYAI ÉS KÖZETEI – IGAZ VAGY HAMIS ÁLLÍTÁSOK

Ird az alábbi mondatok mellé az I betűt, ha igaz vagy a H betűt, ha hamis a kijelentés!

1.	Az óceáni kérget három réteg alkotja: bazaltos, gránitos és üledékes rétegek.	H
2.	A kontinentális kéreg nagy vastagságú, eléri a 80 km- es vastagságot.	I
3.	A földkéregben a legelterjedtebb ásvány a kvarc.	I
4.	A gipsz kemény ásvány.	H
5.	A metamorf kőzetek a magmás és üledékes kőzetek átalakulásával keletkeznek.	I
6.	A gránit magmás kőzet.	I
7.	Tengeri élőlények meszes vázaiból jött létre a konglomerátum anyaga.	H
8.	A mészkő átalakulásából jött létre a márvány.	I
9.	A kőszén növényi eredetű kőzet.	I
10.	A Hargita – hegység fő kőzetalkotója a mészkő.	H
11.	A lösz a jégkorszak idején képződött, kőzetlisztnek is nevezik.	I

11 pont	
---------	--

III. FELADAT - TÉRKÉPELEMZÉS

1. Írd le :

a) a térkép típusának a nevét : topográfiai, hipszometrikus

1 pont	
--------	--

b) a térképen található görbék nevét : szintvonalak, izohipszák

1 pont	
--------	--

c) a görbék közötti távolság értékét : 50 m

1 pont	
--------	--

d) az A pont magasságának értékét : 600 m

1 pont	
--------	--

e) az A pont relatív magasságát a B ponthoz viszonyítva : 500 m

2 pont	
--------	--

2. A helyes válasz az **a-b** szakasz, meredekebb mivel a szintvonalak közti távolság kisebb.

2 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

IV. FELADAT - FOLYÓTORKOLATOK

1.

	A. kép	B. kép
a)	Deltatorkolat	Tölcsértorkolat
b)	Mississippi	Temze
c)	Duna, Nílus, Gangesz - Brahmaputra stb.	Amazonász, La Plata, Szent Lőrinc stb.
d)	Zárt tengerek, öblök, beltengerek	Nyílt óceánpartok, peremtengerek

9 pont	
--------	--

2.

A. kép folyótorkolata:

A deltatorkolat olyan folyókra jellemző, amelyek beltengerekbe ömlenek. Tudjuk, hogy az ilyen tengerekben az apály-dagály keltette vízmozgás nem túlzottan nagymértékű. Így nincs lehetőség arra, hogy a torkolatvidéken lerakódott hordalék folyamatosan a tengerbe továbbítódjon. A folyó által lerakott és szétteregetett hordalékból nagy hordalékkúpok, zátonyok, szigetek épülnek, amelyek között a folyó több ágra szakad, s jellegzetes delta (háromszög) alakú torkolat alakul ki.

B. kép folyótorkolata:

Tölcsértorkolat olyan folyókon alakul ki, amelyek óceánokba vagy az óceánoktól szárazföldekkel nem túlságosan elhatárolt peremtengerekbe ömlenek. Az ilyen vízterületeken ugyanis az apály-dagály keltette vízmozgás igen nagymértékű. A visszavonuló dagályhullám a folyó torkolatvidékén lerakódott hordalékot kisöpri a mederből. A torkolatvidéken így nem tud jelentősebb mennyiségű anyag leülepedni, nem épülnek zátonyok és szigetek, melyek között a folyó több ágra bomlana. A tengerjárás állandósága miatt a folyótorkolat mindig kitisztul és tölcser alakot ölt.

6 pont	
--------	--

15 pont	
---------	--

V. Feladat – KERESZTREJTVÉNY

1.							V	Á	D	I		
2.				P	O	L	J	É	K			
3.						E	X	O	G	É	N	
4	S	Z	T	A	L	A	G	M	I	T		
5.						F	J	O	R	D		
6.							E	R	G			
7.							J	É	G	Á	R	
8.						M	E	A	N	D	E	R
9.							K	A	R	S	Z	T
10.				D	A	L	M	Á	T			
11.	A	B	R	Á	Z	I	Ó					

11 pont	
---------	--

Megfejtés (szürke oszlop): végmorénató

2 pont	
--------	--

13. a) Lago Maggiore – tó, Garda – tó, Comói – tó, Luganói - tó

3 pont	
--------	--

b) Boden – tó (Konstanzi – tó)

1 pont	
--------	--

17 pont	
----------------	--

VI. FELADAT – A SZÉL

a) b) **Nyár:** A \longleftarrow M **Tél:** M \longrightarrow A

2 pont	
2 pont	

c) Nyár

1 pont	
--------	--

d) Monszun

1 pont	
--------	--

e) Indokínai-félsziget

1 pont	
7 pont	